

UTLÅTANDETS CENTRALA INNEHÅLL

Regeringens språkförsök

Med anledning av *UKM begäran om utlåtande gällande förslag för regeringens proposition för lag om temporär ändring av lagen om grundläggande utbildning - försök med att utvidga språkurvalet utan obligatoriska studier i det andra nationalspråket* anför vi följande.

Nätverket Svenska nu ifrågasätter behovet av att genomföra regionala språkförsök, där man frångår obligatoriska studier i det andra inhemska språket i Finland. Finlands nationalspråk är finska och svenska och Svenska nu anser att det hör till allmänbildningen att eleverna får bekanta sig med båda nationalspråken i grundskolan. Svenska språket är också en inkörsport till den nordiska kulturella gemenskapen. Statsmakten borde värna om att stärka de språkliga banden till övriga Norden, i stället för att försvaga dem genom språkförsök.

I förslaget står det att syftet med språkförsöket är att utvidga språkurvalet. Svenska nu anser att det är viktigt att man läser mera språk i Finland, men påpekar att landets språkreserv inte blir större av att man väljer bort språk. Tidigare erfarenheter stöder inte det faktum att frivilliggörande av språkundervisning skulle leda till mångsidigare studier i språk. I regeringens egen nationalspråksstrategi betonar man individens rätt att lära sig landets andra inhemska språk. Mot den bakgrunden är inkonsekvensen i regeringens språkpolitik stor.

Svenska nu oroar sig för vilka konsekvenser språkförsöket har på individnivå. Det finns en stor risk för att elevernas sociala bakgrund påverkar deras val, vilket leder till ojämlikhet inom utbildningen. I förslaget till regeringens proposition konstateras det alldeles riktigt att "Avsaknaden av kunskaper i det andra inhemska språket kunde i framtiden göra det svårare att få en tjänst eller på annat sätt orsaka situationer där personer utan kunskaper i svenska har en sämre ställning än andra." Det kan läggas till att elever som saknar svensk kunskaper inte heller kan utnyttja möjligheterna att studera och arbeta i Norden.

I förslaget står det vidare att "Undervisnings- och kulturministeriet säkerställer att det finns tillräckliga resurser när de som deltagit i försöket med det andra inhemska språket avlägger högskolestudier så att de studerande har möjlighet att få den tillräckliga språkkunskap som ingår i högskoleexamen och behörighet att söka till statliga tjänster.". Svenska nu ifrågasätter huruvida studeranden kan erhålla tillräckliga kunskaper i det andra inhemska språket inom ramen för sådan intensivundervisning.

Nätverket Svenska nu kräver att utbildningsstyrelsen utarbetar ett enhetligt och begripligt material till utbildningsanordnarna, eleverna och dennes vårdnadshavare eller lagliga företrädare om vilka konsekvenser språkförsöket kan ha för den enskilda eleven med beaktande av kraven på språkkunskaper i den gällande lagstiftningen. Alla elevers rätt till svenskundervisning ska också framgå tydligt i materialet. Slutligen anser Nätverket Svenska nu att regeringens proposition om regionala språkförsök bör utstå en grundlig behandling i riksdagens grundlagsutskott för att utreda hur propositionen påverkar elevernas jämlikhet och kulturella rättigheter.

Nätverket Svenska nu

Paavo Lipponen
Delegationens ordförande

Gunvor Kronman
Styrgruppens ordförande